

FAR-conferentie: 'Can you do this more janboerenfluitjes?'

De vierde internationale conferentie van de Foundation for Auditing Research (FAR) bewees opnieuw dat wetenschappelijk onderzoek naar controlekwaliteit complex is en veel tijd kost. Lastig dus om op basis daarvan beleid te maken. Dat was wel het motto van de conferentie.

Marc Schweppe

Aan het einde van de eerste dag van het congres, op 3 en 4 juni gehouden aan Nyenrode, vatte Michael de Ridder (boardmember van FAR namens PwC) het helder samen. Als het beroep de *silver bullet* had gekend om de kwaliteit te verbeteren, had het in 2014 geen 53 maatregelen hoeven presenteren, maar gewoon de stap kunnen zetten naar *research based* beleid. Zo is het echter niet. De kwaliteitsverbetering is complex en het onderzoek naar de *drivers* daarvan zo mogelijk nog meer. De aansluiting met de wetenschap is voor praktijkmensen niet altijd makkelijk, aldus De Ridder. Dat leidde tot zijn Engels-Nederlandse verzuchting: "Can you do this more janboerenfluitjes?"

Het conferentiethema *Evidence informed policy making for the future of the auditing profession* was geïnspireerd door een paper van Christian Leuz (University of Chicago). Tegelijk lijkt het een duidelijke hint naar het werk van de Commissie Toekomst Accountancysector (CTA), die eind dit jaar moet adviseren over mogelijke maatregelen om de kwaliteit van wettelijke accountantscontroles "duurzaam te verhogen". Het onderzoekswerk van de FAR moet via wetenschappelijk bewijs bijdragen aan beleid. En twee leden van de CTA zaten tijdens het congres in de zaal. Maar wetenschappelijk bewijs is makkelijker gezegd dan gedaan; iets wat Leuz in zijn paper onderkent en wat ook tijdens het congres weer bleek. Vier jaar na de oprichting van de FAR is de oogst nog mager.

Ontrouw

Mark Peecher, verbonden aan de University of Illinois, gaf aan het begin van de conferentie meer invulling aan zijn vorig jaar aangekondigde onderzoek naar het door accountants signaleren van mogelijke fraude tijdens het beluisteren van *earnings calls* van beursfondsen, bedoeld voor stakeholders en analisten. Meer dan zestig procent van de partners en senior managers in controleteams beluistert zulke telefoongesprekken. Opvallend: auditors gaan er graag van uit dat hun eigen opdrachtgevers niet betrokken zijn bij fraude. Die *bias* lijkt zich door te vertalen in hun handelwijze. "Het lijkt op het liever niet nadenken over mogelijke ontrouw van je partner", aldus Peecher.

De eveneens aan de University of Illinois verbonden Justin Lieby doet onderzoek naar de inzet van specialisten bij auditopdrachten en de mate waarin accountants vertrouwen op hun expertise. Daarbij wordt ook gekeken naar de invloed van de maatschappelijke status van zulke experts. Zeker een meerjarige relatie met experts kan maken dat teamleden verblind raken door hun reputatie en status. Het onderzoek loopt in principe tot medio volgend jaar; gevraagd naar de planning antwoordde Lieby echter met "When it is published, is when it is finished."

Reggy Hooghiemstra (Rijksuniversiteit Groningen) onderzoekt het effect van werken binnen verschillende controleteams tegelijk en mogelijke invloed daarvan op de kwaliteit. Kantoren worstelen vaak met capaciteit en dus met de samenstelling van teams. Hoe hoger het aantal te bedienen cliënten, hoe groter de kwaliteitsrisico's, zo lijkt het. Voor harde onderbouwing is het nog te vroeg, het onderzoek loopt tot eind 2020.

Meer data

De *keynote* van de eerste congresdag werd verzorgd door Miguel Minutti-Meza (University of Miami), die de beperkingen van academisch onderzoek naar controlekwaliteit schetste. Waar we echt meer over willen weten zijn de *true audit failures*, stelde hij, maar zonder beschikbare data is onderzoek niet goed mogelijk. En tot nu toe komt driekwart van de data nog uit de VS, al is de FAR inmiddels geaccrediteerd om praktijkdata van de aangesloten accountantsorganisaties te kunnen gebruiken.

Minutti-Meza gaf onderzoekers een aantal suggesties mee om effectiever onderzoek te kunnen doen. Probeer een verklaring te vinden waarom auditors en hun opdrachtgevers bepaalde keuzes maken en wat het resultaat daarvan is op de uitkomst van de controle, adviseerde hij. Het is soms goed om afstand te nemen en na te denken over de echte problemen.

"Onderzoek kost tijd en die is er vaak niet", benadrukte Arnold Schilder, vertrekend voorzitter van de IAASB in de aansluitende paneldiscussie. Hij suggereerde de FAR om onderzoek te starten naar de werking van *key audit matters*. Sinds enkele jaren wordt in de uitgebreide controleverklaring van de accountant aandacht geschonken aan zulke kernpunten van de controle. "De tijd is rijp", aldus Schilder.

Barbara Majoor (AFM/Nyenrode) was blij met de ambitie van de CTA om wetenschappelijk onderzoek te gebruiken als basis voor beleid. Maar het isoleren van problemen voor goed onderzoek is lastig, net als de beschikbaarheid van relevante data. "We moeten werken aan betere inzichten vanuit de wetenschap."

Ook Mark Peecher (Illinois) zag een groeiende behoefte aan *evidence based* beleid. Hij noemde de conferentie in dit verband hoopgevend. Toch is er nog altijd een kloof tussen wetenschap en praktijk. Peecher was optimistisch over de nieuwe generatie accountancy studenten, die zich volgens hem liever inzet voor maximaal publiek belang dan voor maximaal financieel gewin.

'Fit'

Dag twee van de conferentie trapt af met een bijdrage van Murray Barrick (Texas A&M University) over een studie die voor de werving van jonge accountants van belang lijkt: wat zorgt voor de perfecte 'fit' tussen kandidaat en organisatie? Wie de *best fitting employer* kiest, ervaart meer bevrediging in het werk en meer passie in het uitvoeren daarvan. De 'fit' is volgens het onderzoek belangrijker dan promotiekansen, salaris, werkdruk of baan zekerheid. Toch kiest in de praktijk maar 45 procent voor de '*best fitting firm*'.

Het duidelijk en eerlijk communiceren over de waarden en cultuur van een organisatie helpt bij het vinden van de juiste mensen. Kantoren die alleen hun positieve kanten benadrukken trekken ook de verkeerde kandidaten aan. De juiste 'fit' betekent ook dat je mensen moet laten gaan die minder goed bij je organisatie passen, aldus Barrick.

Accountantsorganisaties zijn volgens hem "onrustig over de uitkomsten van de studie". Jere Francis, die sinds dit jaar de FAR-leerstoel aan Maastricht University bekleedt, stelde in aansluiting daarop dat "*audit quality begins with the people that come into the organisation*".

FAR wil naast het opzetten van onderzoek ook gebruikmaken van kennis uit eerdere studies. Dat is het uitgangspunt van het literatuuronderzoek door Marshall Geiger (University of Richmond), Anna Gold (VU) en Phillip Wallage (VU/UvA) naar *going concern opinions*. Hiervoor worden 149 eerdere studies naar zulke GCO's, uitgebracht tussen 2012 en 2018, vergeleken. Inmiddels levert dat enig beeld op van zowel de cliënt als de auditor, maar veel moet nog worden onderzocht.

"Volgens de huidige standaarden is een bedrijf of gezond, of bijna overleden", reflecteerde Arjan Brouwer (PwC/VU). Meer nuance zou goed zijn. Ook benadrukte hij dat de focus bij *going concern risks* niet primair bij de audit moet liggen, maar bij de verslaggeving en de gehele governance daaromheen. In navolging van het VK wordt ook in Nederland nagedacht over een *viability statement*.

Psychopaat

Voor de meest professioneel-kritische instelling binnen het controleteam moet je bij de senior manager zijn, meer nog dan bij de partner, meende de zaal. Ann Vanstraelen en Sanne Janssen (Maastricht University) legden die vraag aan het gezelschap voor. Zij presenteerden een *sneak preview* van hun onderzoek naar *professional skepticism profiles* en het effect daarvan op het controleproces. Partners, zo bleek, gelden binnen het team vaker als consciëntieus, open en emotioneel stabiel. Maar tegelijk vertonen zij meer dan gemiddeld psychopatische trekjes. De resultaten van het onderzoek worden eind 2019 verwacht.

In de afsluitende keynote ging Robert Knechel (University of Florida en FAR board member) in op de toekomst van assurance. Hij vergeleek het financiële ecosysteem waar de accountant deel van is met *Jurassic Park*, de filmklassieker over een dinosauruspark waarin van alles mis gaat. Als er in het 'Financial Reporting Park' iets mis gaat krijgt de auditor meestal de schuld, aldus Knechel, "maar er zijn veel meer partijen betrokken". Ook stond hij stil bij het begrip controlekwaliteit en mogelijk falen. "*There is no such thing as zero risk in an audit.*"

De vijfde editie van de internationale FAR-conferentie wordt gehouden op 22 en 23 juni 2020.

Foto's: FAR/Riechelle van der Valk

Deel dit artikel

GERELATEERD

FAR | 08 juli 2022

FAR-conferentie 2022: meer aansluiting onderzoek bij de praktijk

Op 20 en 21 juni vond op Nyenrode de vijfde fysieke conferentie plaats van de Foundation for Auditing Research (FAR). Thema van het congres: Inside out and outside... →

NIEUWS | 24 juni 2022

Van Beusekom (AFM): 'allemaal bijdragen aan bestrijden van fraude'

Hoewel we verschillende verantwoordelijkheden hebben, kunnen we allemaal bijdragen aan het bestrijden van fraude. Dat stelde AFM-bestuurder Hanzo van Beusekom op... →

NIEUWS | 20 mei 2022

FAR-conferentie over 'Inside out and outside in'

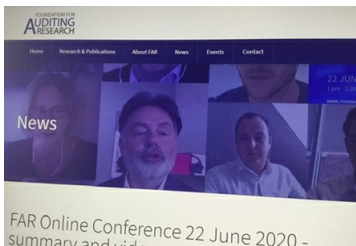
Na twee online edities is de jaarlijkse conferentie van de Foundation for Auditing Research (FAR) op 20 en 21 juni terug op Nyenrode. Tijdens de conferentie wordt... →

ONDERZOEK | 30 juni 2021

FAR-conferentie 2021: 'The Human Factor'

Op 21 juni vond de jaarlijkse conferentie plaats van de Foundation for Auditing Research (FAR). Net als vorig jaar gebeurde dat online. Het congres bestond uit vier... →

FAR | 03 juli 2020

FAR online conferentie: 'Afgeven Going Concern-verklaring lijkt op aanpak COVID-19'

Op 22 juni vond de Internationale FAR-conferentie plaats, noodgedwongen in een online, coronaproof setting. Toch schreven bijna tweehonderd deelnemers uit de hele... →
